

Afscheidsrede

Preek n.a.v.
Handelingen 20 vers 29
door
Ds. Meindert Niemeijer

Gehouden 28 sept 1873

In leven predikant te Dinteloord en Prinsenland

Vel 1.

Dinteloord 20 vel

Dinteloord 28 sept 1873

Afscheidsrede

Vel 2.

Tekst Handelingen 20 verst 29

Gij weet het M.T . de Apostel Paulus had de gemeente te Efeze gesticht

Hij had haar 3 jaren lang met ijver gediend en grooten afbreuk gedaan aan het rijk der duisternis en der afgoderij. Zij was hem lief en dierbaar

Wellicht zou hij daar nog langer hebben vertoefd maar een oproer door een zekeren Demetrius gewekt noodzaakte hem omdat zijn leven in gevaar verkeerde de stad te verlaten en naar andere plaatsen in klein Azië te reizen en het koninkrijk des Heeren te verkondigen. Ruim een jaar daarna besloot hij naar Jeruzalem te gaan en Efeze nogmaals aan te doen maar de vrees zich daar te lang te zullen ophouden deed hun van plan veranderen en nu besloot hij de ouderling te Milete te ontbieden om daar van hen en de gemeente te Efeze afscheid te nemen , gelijk ook geschied is.

Vel 3.

Ik heb u het woord voorgelezen van Paulus gesproken dat ik genomen heb tot grondslag van mijnen rede in de gewichtigen stond waarin ik voor u ben opgetreden voor den laatste maal als herder en leraar der gemeente

Een woord waarmede de apostel afscheid nam van de opzieners en in hen ook van de gemeente Efeze

Ik heb dat woord dienstig

gemaakt te gebruiken ook

bij mijnen scheiding van u.

Het zij mij vergund eerst

1 het voor uw aandacht te ontwikkelen

2 vervolgens op het voetspoor van Paulus rekenschap te geven van hetwelk doen mij verricht om het dan

3 toepaslijk aan te wenden voor leraar en gemeente samen verootmoedigen

1 Gij weet het M.T. de Apostel Paulus had de gemeente te Efeze gesticht

Hij had haar 3 jaren lang met ijver gediend en grooten afbreuk gedaan aan het rijk der duisternis en der afgoderij. Zij was hem lief en dierbaar

Wellicht zou hij daar nog langer hebben vertoefd doch den bloei der chrisen gemeente was een doorn in het oog van vele Joden maar vooral van de heidenen Dit werd duidelijk zichtbaar door een oproer verricht een zilversmid, die grooten winst behaalde uit vervaardigen van zilveren tempeltjes afbeeldende de tempel van den grooten godin Diana te Efeze gediend waarvan het bijgeloof groote waarde hechte. Naarmate de

Vel 4

leer door Paulus gepredikt meer werd uitgebreid verminderde de eredienst van godin Diana tot grote winstderving van Demetrius en zijn gezellen. Deze spoorden dus elkander aan een opschudding te verwekken tegen Paulus en namen daartoe de godsdienst te baat waarvan het gevolg was dat de apostel genoodzaakt was de stad te verlaten. En de gemeente aan het bestuur van zijn vriend en leerling Timothius over te geven.

Nadat ze de Apostel eenen geringen tijd in klein Azie hadden vertoefd en eindelijk voornemens was naar Jeruzalem te reizen had hij gaarne Efeze nog eenmaal bezocht , maar vrezende zich daar te lang te zullen ophouden besloot hij van de gemeente afscheid te nemen door de ouderlingen, en ontbood deze te Milete waar hij hun in het opzieners ambt bevestigde en hun het vaarwel toe te roepen

Toen hij de oudsten der gemeente van Efeze voor zich zag sprak hij hen toe op hartelijken toon. Met ernst en waardigheid hen wijzende op hetgeen hij had verricht Hij spreekt de betuiging uit dat hij rein was van hun bloed. Dat hij zich ten hunner aanzien niets te verwijten had maar omtrent hen had gehandeld naar pligt en geweten, want zegt hij Ik heb niets achtergehouden dat ik u niet zou hebben verkondigd den ganschen raad Gods.

Door de ganschen raad Gods verstaat hij de ganse weg der zaligheid niet naar menscheijk begrip maar naar gods beschikking, omtrent zondaren. Dien raad had hij aan de Efeziërs zodanig verkondigd dat hij te dien aanzien een vrij geweten had voor God en de menschen.

Vel 5

Hij kon dus in volle gemoede van Efeze verklaren gelijk hij dit eens aan de Thessalonicenzen de christenen gedaan heeft (1 Tess 2:10)

Onze vermaning is niet geweest uit verleiding uit onreinheid in bedrog dat is uit onzuivere bedoelingen maar gelijk wij van God beproefd zijn geweest dat ons het Evangelie toevertrouwd zou worden Alzo spreken wij niet als menschen behagers maar Gode die onze harten beproefd Nooit hebben wij met pluimstrijkende woorden omgegaan, ons voordeel gezocht Openlijk kon hij verklaren dat hij drie jaren lang dag en nacht niet opgehouden had hen met tranen te vermanen naar de verantwoording die hij hen verschuldigd was.

Nimmer kon hij vergeten dat hij door den Heer zelf in de bediening was gesteld was geweest hij die tevoren als vijand van Hem de zijnen bitter vervolgte Maar door den Heer geroepen ook nog te vernederen vreesde aan anderen het Evangelie der genade te verkondigen

Hij deed dit vooreerst om des Heeren wil maar hij deed dit ook van den wil der gemeente welke hij beschouwde als zijn vrienden van den Heer verkregen door zijn bloed. Aan de behoudenis van de gemeente was hem alles gelegen. Vandaar dat hij niet had opgehouden voor haar te bidden.

Zowel toen hij het woord des heils bracht tot de Efezieers als bij zijn onderscheidene zwerftochten onder Joden en heidenen. Hij leefde in de vaste overtuiging dat hij hun de gansche raad Gods had medegedeeld zonder enige achterhouding. Opdat zij bij alle rampen en bezwaren welke hem overkwam een machtigen en vasten steun zou vinden. In hunne Heiland en Heer Immers het was te voorzien dat zij door zware vervolging zouden worden gedrukt., dat wrede wolven de kudde niet zouden sparen om hen af te trekken van de leer des Heils

Vel 6

Behalve hij hen wees op zijn voorbeeld hoe hij uit gehoorzaamheid aan zijn edele roeping niet voor zichzelf had gearbeid. Hij kon met waarheid verzekeren; niemand goud of zilver heb ik begeerd maar wat ik deed, deed ik ten wille Gods; daarvoor had ik alles over, ja zelfs mijn leven achtte ik niet te dierbaar om het over te geven als het nodig was.

Dag en nacht, zoo kon hij betuigen heb ik aan uw zielenheil gearbeid met tranen en zuchten om zielen te gewinnen, voor den Heer, terwijl hij zelf met lijdzaamheid gelopen had den loopbaan hem voorgesteld opdat zijn einde vrede mag zijn. Het was zijn overtuiging dat hij nu sprak tot zijn vrienden en Efezieers voor de laatste maal Hi j zag vooruit het lot dat hem wachtte, mar hoe meer zijn einde naderde was hij verzekerd dat hij zich in zijnen Heer mocht verblijden die hem niet zou begeven of verlaten. Hij gaf zich met zijn gansche hart over aan zijn Heer, wiens naam hij had beleden voor de gemeente, terwijl hij van zichzelf moogt verzekerd zijn dat hij als een getrouwe dienstknecht van J had gearbeid gehouden bij de prediking des woords zodat hij met recht mocht zeggen gelijk hij in zijn in zijn eerste brief aan de Korintiërs getuigd hoe verschillend men ook over hem en zijn leer denken mocht Die mij oordeelt is de Heer.

Gelukkig Paulus die zo spreken mocht smeken kon in volle overtuiging des gemoeds spreken kon met het oog op het loon hem weggelegd Waar is de evangeliedienaar die zonder ijdele

zelfverheffing in alle delen den grooten apostel op zijde kan streven die met een even rein geweten zoo denken zoo spreken zo zich verheugen kon als dien voortreffelijken man? Geen niemand onzer waarde medebroeders in den dienst des Heeren! Nee ons zal

Vel 7.

openlijk getuigen Dat hem veel gebrekkigs heeft aangekleefd dat hij j veel gedaan en gelaten heeft hetgeen anders had kunnen en moeten zijn; Heil ons indien wij bij veel gebrekkigs en onvolkomens waar maken de betuiging van Paulus op de lippen mogen nemen; ik heb niets achtergehouden dat ik de gemeente niet zou hebben verkondigd den ganschen raad Gods

gez 77 vers 1

II maar ik wil hun niet van anderen spreken in deze ge...mistige scheidens.....maar alleen van mij zelve. Het zij mij dan vergund dat ik in korte trekken u voorstellen hoe ik mij van de mij opgelegde taak heb gekwetend, om u dan de vraag ter beantwoording vaststellen welk gebruik hebt gij gemeente van Dinteloord van mijn dienst gemaakt?

Niet gaarne spreek ik van mijzelf, en doe dat ook zelden omdat het gedurig spreken van zichzelf hoogmoed des harten en ijdele zelfverheffing verraad , ook onder den schijn van nederigheid. Maar er zijn omstandigheden, waarin dit niet onbillijk u ja zelfs noodzakelijk kan geacht worden En zulk een aangelegenheid bestaat er te dezen stond nu ik van u gescheiden deshalve ik het doelmatig oordeel rekenschap af te leggen van het werk mij door mijnen grooten Zender aan vertrouwend. Stelt u echter niet voor dat, ofschoon in de woorden van de voortreffelijken Paulus tot de mijne maken, ik nog in alles met hem wil vergelijken Helaas ik moet het voor u niet verbergen, dat ik mij van zovele verkeerdheden , gebreken, en tekortkomingen bewust ben, Dat ik met schaamte en droefheid mijne weg overdenk en dat ik dringenden behoefte gevoel om te bidden dat God het gebrekkige en verkeerde hetgeen niet was naar de heiligheid het gericht van mijnen ambtbediening

Vel 8.

vergeven terwijl mijn geweten mij de bede op de lippen legt met een verslagen hart; Heer treed niet met mij in het gericht met uwen arme knecht want van duizend zal hij er niet een kunnen beantwoorden. Nogthans mag ik voor des Heeren aangezicht verzekeren met hand in den boezem; Ik heb niets achtergehouden dat ik u niet zou verkondigd hebben den ganschen raad Gods Ik wil dit aan uwe beoordeling overlaten wanneer ik met u wensch gadeslaan wat ik heb gepredikt hoe ik dat heb gedaan en waartoe dit geschied is

a) In deze ernstige ure van scheiding, terwijl ik gereed sta den herdersstaf neer te leggen komt nog voor de geest den stond waarin ik die het eerst heb opgevat, en ik de vraag door den Her aan Petrus voorgelegd; hebt gij mij lief, met de woorden des apostels in vollen gemoed heb beantwoord; ja Heer gij weet dat ik u liefheb. Liefde tot den Heer was steeds het beginsel mijner prediking- en toen ik eenige jaren later mij aan de gemeente verbonden heb met de woorden van Paulus/Rom1: 16// Ik schaam mij nog het Evangelie van J. niet heb ik u bloot gelegd wat de inhoud mijner prediking zijn zou. Daaraan heb ik mij gedurende de jaren van mijnen dienst ernstig gehouden, zodat ik bij de vervulling mijner 40 jarige ambtsbetrekking voor u moogt verkondigen; Ik danke Hem, die mij bekrachtigd heeft, namelijk C.J. onzen Heer, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende Ik heb niets voor u achtergehouden, u ten alle tijden de volle raad gods verkondigd en daarmee het genaderijke ontwerp van God om zondaren te behouden ten eeuwigen leven; het Evangelie alzo met dezelfde ruime bedelingen, lieflijke beloften heerlijke uitzigten en ernstige bewegingen.—

Vel 9

Ik heb er mij steeds op toegelegd den Heiligen God af te schilderen als een God vol van liefde; en Hem gepredikt in zijne dierbaarheid en gadelooze barmhartigheid in J.C. zijnen zoon, in het heil daardoor

verworven; maar ook in Zijne heiligheid en regtvaardigheid als een wreker van het kwade en derhalve tegen de zondige gewaarschuwd, als zijnde de eeuwige rampzaligheid het gevolg voor allen die Hem verwerpen Ten allen tijden heb ik mij beijverd u C. te prediken als den gadeloozen verlosser van zondaren die in Hem geloven, maar ook als Regtvaardigen Rechter van boozen en guiders??, die de ongerechtigheden straft van allen die Hem ongehoorzaam zijn.—Ik heb Hem u doen kennen als de Zone Gods en des menschen geboren uit de maagd Maria op aarde gekomen om heil en geluk te verspreiden, om menschen vol van zonden ongerechtigheid de liefde Gods in te prenten om te vormen voor een hooger leven_ mar ik heb ook op Hem gewezen als de smarten der wereld gedragen, de zonden getorst te hebben en aan het Kruis genageld te zijn om degene die Hem liefhebben de poort des hemels te openen_ In Hem heb ik u aangekondigd schuldvergeving en regtvaardiging door geloof en bekeering des harten; maar ook de eeuwige smartelijke gevolgen der zonden. Door op zulk een grooten zaligheid geen acht te geven Immers heb ik u doen letten op het korte en onzekere des menschelijken levens, en u aangespoord den tijd hier geschonken wijs te gebruiken opdat de ure des doods u niet onverwacht zou overvallen, u opgewekt om te zaaien in den geest om na dit leven de vruchten der godzaligheid in te oogsten; u vermaand tot waken bidden strijden om eenmaal de overzetting te betalen in J.C. Eenmaal zullen wij toch allen geopenbaard worden voor den regterstoel van C. om daar te ontvangen, naar hetgeen door

Vel 10

te doen wanneer ik verklaar de waarheid des Evangelies naar kracht en bekwaamheid en daarin den raad Gods volkomen gepredikt te hebben. Ik durf openlijk betuigen dat ofschoon er een oneindig verschil bestaat tusfchen mijne prediking en des apostels-____ ik nog uit vrees, noch uit opzet of eerbejag, noch uit menschendienst of gezinshalve de waarheid heb versmaad of anders voorgesteld dan naar mijne innerlijke overtuiging, of dat ik iets heb achtergehouden van hetgeen tot den vollen raad Gods het Evangelie der zaligheid

behoort.—

Met vurige belangstelling in ons geluk heb ik u steeds de goedertierenheid Gods gepredikt in J.C. op het voetspoor van den apostel der liefde, om u opmerkzaam te maken op de weldaden en zegeningen Gods over uw persoonlijke betrekkingen in gemeente uitgestort als uit ingehouden goedheid en oneindigen het de u toevloeiende maar ik heb ook nimmer nagelaten, met zoveel kracht en klem als in mij was u door den schrik des Heeren te brengen tot het geloof opdat het onbuigzame en onbekeerlijke hart van den zondaar mogt worden getroffen. Het was mij enen lieflijken taak u steeds te wijzen op het éénen nodige, om in het lust hebben in de dingen dezer wereld waaraan veler hart zo bovenmate gehecht is, en waaraan de behartiging der eeuwige belangen zoo vaak wordt verwaarloosd

Met ernst heb ik u gewaarschuwd tegen onmatigheid onrechtvaardigheid, liefdeloosheid en ontrouw, en het oog doen richten op den Regtvaardigen Regter van hemel en aarde, die niet aanziet wat voor oogen is, maar die het harte peilt en de nieren proeft, opdat gij niet met den uiterlijken schijn van godsvrucht zoudt tevreden zijn.. Het diep gevoel des harten heb ik u immers

Vel 11.

gewaarschuwd tegen overmatige en onnutte bezorgdheid en opgezocht laat u toch uw begeerten door bidden en smeken met dankzegging bekend worden bij God uit liefde tot het heil uwer zielen heb ik u steeds aangespoord tot een werkdadig christendom, omdat er zijn onder u die in gebogen hoofd en gewassen handen, in zuchten en klagen hunnen vroomheid zoeken zonder waarachtig christelijk leven. Met dat zelfde doel heb ik met kracht u opgewekt te jagen naar geloof en bekering en de middelen daartoe strekkende niet te veronachtzamen gelijk helaas bij velen geschoven die achter hunne onmacht schuilend hunnen onwil niet kennen. Onwijzen in beter te worden waardoor zij de schuld hunner onwil niet kennen

Om wijzen in beter te worden maar doen zij de schuld van den zonden legge die willig genoeg is om gered te worden leggen op eenen God die onwillig is om hen daarvan te genezen deshalve zondaren moedwillig of boosaardig verwerpen

C.) Ziet daar M.H. hoe ik u steeds het woord Gods heb gepredikt onder het opzien tot Hem die mijne kranke krachten heeft onderschraagd. En wat was nu het doel mijner prediking, waartoe heb ik niets achtergehouden Dat ik u met zonde verkondigd hebben de gansche raad Gods?? Het was om u tot God o[p te leiden dat voleindig wezen, die onze hemelsche vader zijn wil opdat gij Hem zoudt mogen verheerlijken; om u te brengen tot J.C. immers Hij is mij al de volheid van \Gods welbehagen in zondaren woont, tot Hem in de rechtvaardiging van zondaren en het eeuwige leven van hem verworven heeft Was er enig doel zoo waardig aan den Raad Gods als dat woord dat de Heer zelf op aarde gekomen is om te zoeken en Heilig te maken dat verloren was, in dat Hij daartoe niet alleen zich zolang heeft overgegeven maar dat uw ook apostelen en profeten zoveel als.....gezonden heeft— Bij rampspoed en smarten des levens heb ik hem niet alleen voor mijzelfen kracht en

Vel 12

troost gezocht en gevonden om met onderwerping Gods heiligen wil te dragen wat mij werd opgelegd, maar ik heb daarbij ook u steeds gewezen op Hem, die alles doet naar zijnen heiligen en zijn voor dat doel stelde dat ik mij voornemens ik even u had opgetreden om de leer des heils te verkondigen, of vermanings van de tafel des N.T de voorganger mogt zijn van de weinigen die aanzaten Bij den doopkinderen, bij het onderwijs van jongen en ouden was het vurig gebed mijns harten dat zij mogten worden gevonden tot ware leden der christelijke kerk Aan zieken en stervenden namens de dienst werd geroepen heb ik door vertroosting des Evangelies doen horen en Hem gewezen op de Eeuwigen Heiland en schuldverlossing als de oppersten nederigen meester die alle zielen

van den dood redden kan. En steeds is het mij tot blijdschap geweest wanneer gij mij dat heilig doel hebt helpen bevorderen en ik niet voor dove oren predikte daarvan de vruchten ontvangen mogt. Geve God dat mijn werk meer vruchten heeft gedragen dan ik zou durven gelooven ofschoon ik de overtuiging heb voor alles niet tevergeefs gesproken en gearbeid te hebben De Heer der gemeente ontvangte daarvoor den dank van mijn hart. ___

Ziet daar in deze ure van scheiding op 70 jarige leeftijd, na meer da 40 jarigen dienst en waarvan ruim 33 jaren onder u in een kort bestek is voorgesteld wat, hoe en waartoe ik het Evangelie van C. heb verkondigd. Ik zou daarmee kunnen eindigen, ware het niet dat dezen plegtige stond van vreed/?? Okter nog met een woord aan te stippen, wat voor mijne, wat voor uwe rekening ligt. Ik heb zoo even reeds rekenschap afgelegd dat ik u heb gepredikt den gansche raad Gods tot heil en zaligheid voor zondaren, maar is de

Vel 13.

Ure van scheiding spoedig daar zoo zal het mij wel vergund zijn een enkel woord te spreken over mijn handel en wandel. Ik dank God dat Hij mij niet alleen bekrachtigd heeft tot het goede, maar ook dat Hij mij en de mijnen voor het geven van ergernis heeft bespaard, en dat Hij mij kracht en Geest geschonken heeft om naar mijne kranke vermogens den uiterlijken bloei en welvaart der gemeente te bevorderen. Ik dank Hem ook nog in dezen ogenblikken dat Hij mij in meerjarigen leeftijd moed en goed gegeven heeft om na een gehouden mondgesprek met de paters Redemptoristen aan de woning van den Roomschen geestelijken een gezin dat anders aan den Kerk zou zijn ontvoerd voor de gemeente te behouden. Ik dank Hem dat Hij mij bij herhaling in staat heeft gesteld bij de hoofden van dintstad ?? te bewerken dat mannen van protestantse belijdenis het bestuur dezen gemeente is in handen gegeven Ik dank God dat Hij meermalen mijns pogingen zegende de diaconie te verblijden door ontvangen geschenken van het vorstelijk huis en van giften uit

de hand derzulken, die in deze gemeente niet woonachtig waren, waarvoor hun bij deze in het openbaar mijnen dank wordt toegebracht. Zo heb ik getracht ook aan het stoffelijk welzijn van de gemeente te arbeiden en zoo mogelijk dezelve burgerlijk en kerkelijk welvaart te vermeerderen. Het is waar ik heb hierin slechts mijn plicht en roeping gehandeld, maar ik heb gemeend het een en ander eenvoudig te herinneren om de gemeente van Dinteloord onder de aandacht te brengen dat ik mijn plaats als leraar in de N.H. Kerk niet geheel onwaardig bekleed heb Maar dat ik bij dat ik bij het neerleggen mijner bediening het gebrekkelijke niet meer vergoeden, het verzuimde niet meer inhalen, het ver

Vel 14

Keerde niet meer herstellen kan. De taak van mij eenmaal aanvaard, de werkkring door mij gekozen. Zij is thans afgedaan, en zooals zij is afgewerkt ligt zij voor mijnene rekening.---

Maar hoe is het nu met u gemeente van Dinteloord. Een reeks van jaren heb ik u hier de waarheid verkondigd die naar de godzaligheid is in de hope des eeuwigen levens, zij door mijne handelingen getoond dat ik uw welzijn behartigde Ik weet het dat uw oordelen verschillen is over mij en mijnen prediking Doch wie zal vreemd dunken, dewijl reeds ten tijde van de APOSTEL Paulus die zich naar Appollos noemden en dat, dat er in den tegenwoordigen tijd in den gemeente zoo velen gevonden worden die hun eigen godsdienst inzicht hebben, die hun eigen oordeel uitspreken, over regtzinnigheid of onregtzinnigheid; zoo velen die zich meer van den schors en den vorm der dingen vasthouden waarnaar de ene prediker verheffen en den anderen verlagen, zonder tot den kern door te dringen en zonder de regte kennis te bezitten van den ganschen raad Gods, Doch nu rijst de vraag; hoe hebt gij gemeente gedurende mijn diensttijd onder u van mijne prediking gebruik gemaakt, hebt gij die zonder onderscheiding des oordeels in den wind geslagen, of hebt gij u daarvan op de regte wijze bediend. Hebt gij er opgelet om heilbegerig den ganschen raad Gods, door mijnen mond verkondigd

aan te nemen of zijt gij uw eigen keus en lust gevolgd, zonder onderscheid des oordeel? Zijt gij ook bij verschil van kennis ontwikkeling onder onze dienst versterkt geworden in het geloof aan den Heere J.C. bevestigd in de hope des eeuwigen levens, overvloedig geweest? in de liefde? Of hebt gij waar dat geloof niet getracht is die hoop niet in u verlevendigd, is de liefde door u verkoud? Hebt gij het al gemeente leren danken, gezind zijn en handelen naar eigen wil

Vel 15

Of naar de wol des Heeren en alzo meer geschiktheid krijgen om tot dat volk te behoren 't welk de Heer zich reinigt ijverig in goede werken? Wat zult gij allen hierop antwoorden Uw eigen geweten zij hier uw regter.

Ben ik in deze laatste ure waarbij in mijn dienstwerk onder u nederleg, voor u opgetreden ook om u rekenschap te vragen van hetgeen door u is verrigt.

Zoo roept mij dit ons in de herinnering een aantal jaren terug te treden om het oog te slaan op de scheuring die er toen in deze gemeente heeft plaatsgehad. Die scheuring is ontstaan zonder beginsel zonder christelijken liefde, zonder godsvreze, maar meer uit hoogmoed uit heerszucht, uit vijandschap; was er een waar christelijk levensbeginsel levendig geweest in degene die de afscheiding hebben bewerkt, was het omdat ik naar hunne mening den vollen raad Gods niet verkondigde waarbij mij dit niet op betamelijke wijze onder het oog gebragt, mij vijandelijk genadig, ernstig gewaarschuwd, in den heiligen overtuiging dat het welzijn van leraar en leek beide op dezelfde waarheid steunt?

Doch neen! Dat heeft men niet gedaan, en wel omdat men niet stond op het enig fundament, dien hechten grondslag waarop het gebouw der zaligheid rust. Wel heeft men alle onbetamelijken middelen aangewend, en doet dat nog om anderen af te trekken van de gemeente Schijnbaar intussen is het huis huns hoogmoed zijn den vijandschap hoog opgetrokken, maar een vast fundament mist. Jezus zal het vragen of laten instorten, terwijl onheil daardoor aan de

gemeente onzer vaderen berokkend voor rekening komt dn
bewerkers__

Het is waar ik heb nogthans het grootste en beste deel der gemeente
behouden Ik heb nog tot den huidigen dag ondanks allen vermissing
over het algemeen over eene goede opkomst mogen verheugen,
wordt

Vel 16

in aanmerking genomen het vele aantal jaren dat ik mij als leraar
bevonden heb. Ik heb steeds in vroegen en laatsten tijd tot op den
tegenwoordigen dag menschen gehad die getracht hebben mij op te
beuren en te bemoedigen en mijn dienstwerk nog aangenaam te
maken maar zo is het niet met allen geweest. Er is in den laatsten tijd
een geest in sommigen ontwaakt die de apostolische les
veronachtzamen laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet
nalaaten, en alzo de voetstappen des Heeren niet volgen; terwijl
daarenboven een onchristelijken aanvaarding door onedele
beginselen gedreven mijn laatsten diensttijd heeft getracht te
vergallen en te verbitteren; waarvan echter niet ik maar de gemeente
de wrange vruchten plukken zal vooral nu de tijd daar is dat ik haar
ga verlaten.____

Ik heb gemeend in dezen laatste ure dit te mogen en te moeten
aanstippen of openbaar te verklaren hetgeen trouwens veel
algemeen bekend is, dat mijne weg verre van op rozen geleid heeft,
maar dat doornen en distelen mijnen voet hebben doorwond en mij
de vrede van mijn hart heeft trachten te benemen. Maar Gode zij
dank de Heer des gemeente heeft mij daarvoor behoed.

Gaarne vergeef ik dan ook een ieder die daartoe heeft medegewerkt ,
en laat het oordeel aan Hem over, voor mijn aangezigt het boek der
gedachtenis ligt opengeslagen en die eenmaal een ieder vonnissen
zal naar hetgeen billijk en regtvaardig is. ---

Hiermede zou ik eindigen ware het niet dat mijn hart nog drong u
nog een woord van afscheid toe te roepen. -- Ik begin met u waarde
mede broeders! Waarvan enkelen slechts kunnen tegenwoordig zijn
met u mijnen broedergroet toe te brengen. Ik verlaat u met

leedwezen Gedurende de tijd van onzen omgang ook bij verschil van richting is de christelijke liefde het middelpunt geweest van onzen verkering

Vel 17

Ik dank u voor uwe broederlijke verkering voor de hulp en bijstand mij verleend waar ik die nodig had voor de diensten aan mij bewezen Het aandenken aan onzen broederlijke gemeenschap zal steeds levendig bij mij blijven. Ik bid u van den Vader der lichten den zegen toe u zoo nodig over uwe personen huisgezinnen en vooral over de gemeente waarin gij werkt, of voortaan arbeiden zult. En wanneer de tijd daar is dat gij van uwen arbeid wordt opgeroepen dan zij het loon van den getrouwen dienstknecht uw eeuwig deel.---

Gaarne zou ik gelijk aan mijn waarde ambtsbroeders op gelijke wijze de onderscheiden collega's een woord van afscheid toespreken, maar de afwezigheid van t hoofd der gemeente, die door verkeerde opvattingen die ik niet heb verdiend, zich niet van mij maar van de gemeente heeft afgescheiden gelijk ook de vreemde verhouding die er tusschen mij en de voornaamste Kerkelijke Collegaen bestaat verhinderen mij dit; en met voorbijgaan van dezen het woord te rigten tot andere collegien of bijzondere personen verbied mij orde en regelmaat

Vergunt nu dan dat ik in de leden van de raad der Kerkvoogdij en des Kerkenraads en in allen die in enig college zitting hebben, ook dezulken die eenig ambt of eenigen betrekking bekleden in Kerkgemeente of burgerstaat gelijk ook de gansche gemeente als mijne vrienden u en het algemeen een woord van afscheid toeroepe.—

En wat zal ik tot u zeggen? Mijn hart is te vol dat mijn mond zou kunnen uitspreken alles dat ik u toewensche Gemeente den tijd hier doorgebracht is mij bij veel dat onsmakelijk is ook veel goeds, veel lieflijks toegevloed van den Heer mijne God, Ik noem geene namen, ik vermeld geen bijzonderheden maar ik dank u allen, mijnetwege voor uwen ijver en belangstelling mij betoond in mijnen dienst.

Ik dank u voor uw liefde waarmede gij mij onder de moeilijkheden des levens hebt vertroost en opgebeurd, ik dank u voor uw hulp betooning

Vel 18

Ehoe en op welke wijze ook, zowel van u als vroeger van uwe ouders van armen en rijken, van jongen en ouderen, van mannen en uwen genoten. Enkelen slechts uwen kan ik als ouderpaar mijnen liefde en belangstelling de vriendschapshand drukken, allen kan ik dat niet doen. Ik roep u dus van dezen plaats vanwaar ik dikwijls tot u gesproken heb mijn hartelijk vaarwel toe. De goede genadige God zij met u ouden van dagen, Mannen en vrouwen jongelingen en jonge dochters! Hij schenke u alles wat u nuttig en nodig is. Hij doe u allen het goede deel vinden aan de voeten van J. De Heer beware u voor rampen des levens, voor smarten des lichaam voor krankheden en tegenheden. Den uwen, en is het zijn wil dat u overkome, den Heiligen Hij die aan uw hart. Zoekt uw Heil bij God, bidt veel voor de gemeente houdt vast aan uw belijdenis, weest krachtig in den Heer uwen God. Hij make u vooral getrouw en de betrekkingen, welke gij bekleed in de gemeente Opzieners! Hebt acht op uzelve en op de kudde u aanvertrouwdzingens houd niet op naar de les van J. wel te doen aan de armen. Kerkbeheerders en vertegenwoordigers der gemeente bij dat beheer! Brengt voort dienend het uwe toe tot alles wat lieflijk is en welluidt, ook in de uitwendigen dienst van God, die een God van orde en regel is zowel als van waarheid en liefde. Wie gij ook zijn moogt wees voor u zelve levende stenen om daarna bouwmeester te zijn aan den geestelijken tempel wiens grondslag is J.C. met de apostelen en profeten. De Heer zegene u en behoede u; de Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De Heer verheffe over u het licht zijner gemeente en schenke u vrede!

En hiermede roep ik u mijn vrienden! Nog eenmaal de woorden toe vaarwel vaar allen wel, tot dat eenmaal dat vaarwel moge vervagen in dat--- Dat geve God aan u en aan mij met het blijde welkom aan

gindschen kusten waar geen zonden en ongerechtigheid woont ;

Amen.

Ps 72 V 11

